

Питання до іспиту з навчальної дисципліни
«Міжнародні стандарти прав людини у кримінальному праві»
заочна форма, ступінь «Магістр»

1. Взаємозв'язок прав людини і кримінального права. Вплив концепції прав людини на розвиток сучасного кримінального права.
2. Формування концепції прав людини і роль кримінального права у цьому процесі.
3. Основні риси розвитку концепції прав людини.
4. Ключові міжнародні механізми та інструменти захисту прав людини.
5. Етапи розвитку концепції прав людини та її сучасний стан.
6. Роль міжнародних договорів прав людини в правовій системі України.
7. Базові рішення Комітету ООН з прав людини в сфері кримінальної юстиції та їх вплив на зміцнення системи захисту прав людини.
8. Регіональні системи захисту прав людини та їх значущість для розвитку національних кримінально-правових систем.
9. Захисна роль стандартів у сфері прав людини у кримінальному праві.
10. Обмеження державного свавілля і значення практики ЄСПЛ у зміцненні верховенства права.
11. «Горизонтальний ефект» прав людини і позитивні зобов'язання держав.
12. Міжнародне кримінальне право і права людини. Основні фактори, що вплинули на еволюцію міжнародного кримінального права. Комплементарність як принцип функціонування Міжнародного кримінального суду.
13. Нюрнберзький і Токійський міжнародні трибунали та їх роль у становленні системи захисту прав людини.

14. Сучасний період розвитку міжнародного кримінального права та його співвідношення з правом прав людини і міжнародним гуманітарним правом.
15. Права людини, верховенство права і роль джерел кримінально-правової охорони.
16. Основні та субсидіарні джерела кримінального права та їх роль у захисті прав людини.
17. Кримінальне право Європейського союзу та його значення для розвитку національних кримінально-правових систем.
18. Система та характеристика джерел кримінально-правової охорони та їх роль у захисті прав людини.
19. Концептуальна природа захисту прав людини та роль інструментів кримінального права у ньому.
20. Транскордонні тенденції розвитку кримінального права. Потреба у гармонізації та процеси фрагментації у кримінальному праві.
21. Суперечності у регулюванні питань захисту прав людини кримінально-правовими засобами на національному та наднаціональному рівні. Війна суверенітетів. Справа TARICCO у Суді ЄС і вирішення питань першості права ЄС.
22. Євроінтеграційні виклики і відповіді для кримінального права. Субсидіарність міжнародних інституційних механізмів захисту прав людини.
23. Основні підходи до визначення юрисдикції у кримінальному праві. Характеристика територіального, предметного, темпорального та суб'єктного аспектів юрисдикції.
24. Універсальна юрисдикція та доцільність кримінально-правового примусу, сучасні виклики у даному питанні.
25. Національна юрисдикція та права людини. Ризики «інфляції» прав людини та значення кримінально-правових сенсів.

26. Законність і доцільність у кримінальному праві та їх роль у формуванні заходів кримінально-правового примусу.
27. Людська гідність як обмежувач державного свавілля у кримінальному праві і центральний концепт у розбудові кримінально-правових політик.
28. Принцип «ultima ratio»: дієвість, взаємозв'язок з пропорційністю, ризику порушення. Експансія кримінального права та протидія їй.
29. Принцип законності у кримінальному праві та його складові.
30. Lex certa як складова принципу законності у кримінальному праві. Зміст і значення даного принципу.
31. Non-retroactivity та lex mitior як складові принципу законності у кримінальному праві.
32. Nulla poena sine lege parlamentaria як складова принципу законності у кримінальному праві.
33. Субсидіарність як принцип функціонування Європейського суду з прав людини і значення національних систем захисту прав людини.
34. Принцип субсидіарності у кримінальному праві та його межі.
35. Свобода розсуду держав та принцип субсидіарності як основа взаємодії національної та міжнародної систем захисту прав людини.
36. Субсидіарність у кримінальному праві крізь призму викликів для національних суверенітетів.
37. Захист права на життя у світлі принципу субсидіарності.
38. Юрисдикційні імунітети держав і виклики для сучасного міжнародного кримінального права та права прав людини.
39. Протидія агресії, права людини і верховенства права: загрози і можливі рішення.
40. Принцип пропорційності у кримінальному праві та поведження з людиною. Тест на пропорційність і захист права на життя.

41. Принцип пропорційності в практиці Європейського суду з прав людини, його тлумачення та значення.
42. Види прав і свобод людини за можливістю їх обмеження. Критерії виправданості обмеження прав людини за допомогою кримінально-правових інструментів.
43. Екстериторіальна юрисдикція. Розвиток підходів до екстериторіального розуміння юрисдикції у праві Євроконвенції.
44. Обмежувальний підхід до юрисдикції в практиці ЄСПЛ і справа Banković . Дорожня карта для визначення питань юрисдикції у справі Al-Skeini.
45. Ризики створення вакууму у захисті прав людини, гарантованих Євроконвенцією. Розрив між універсальністю та ефективністю захисту прав людини.
46. Окупація, ефективний контроль та захист прав людини.
47. Концепт «ефективного контролю» держави в контексті захисту прав людини.
48. Юридичні наслідки війни Росії проти України. Сучасні виклики і перспективи їх вирішення за допомогою інструментів кримінального права.
49. Розвиток уявлень про роль позитивних зобов'язань держав в питанні захисту прав людини.
50. Позитивні зобов'язання постраждалих держав та їх межі.
51. Еволюція очікувань, що пред'являються до постраждалої держави щодо захисту прав людини і роль пост-Ілашку юриспруденції у цьому процесі.
52. Зміст «належних та достатніх заходів», що становлять суть позитивних зобов'язань постраждалих держав.
53. Позитивні зобов'язання України щодо прав людини на непідконтрольних територіях.

54. Сексуальне насильство, пов'язане з конфліктом (СНПК): причини та протидія.
55. Структурні, індивідуальні та групові фактори сексуального насильства, пов'язаного з конфліктом.
56. Форми та наслідки сексуального насильства, пов'язаного з конфліктом.
57. Правові засоби захисту постраждалих від сексуального насильства, пов'язаного з конфліктом, національні та міжнародні юрисдикційні повноваження держав і валідність доказів у справах СНПК.
58. Розвиток юриспруденції Міжнародного кримінального суду щодо сексуального насильства, пов'язаного з конфліктом.
59. Алгоритм аналізу елементів злочинів СНПК відповідно до Римського статуту. Правила та процедури доказування сексуального насильства.
60. План дій «Жінки, мир та безпека» (WPS Agenda). Національний план дій з реалізації резолюції Ради Безпеки ООН 1325. Гендерні аспекти злочинів війни та миробудування.